

УДК 911.375.5

CHANGES IN THE URBAN TOPONYMIC SPACE OF KHARKIV IN THE PROCESS OF DECOMMUNISATION

ЗМІНА МІСЬКОГО ТОПОНІМІЧНОГО ПРОСТОРУ ХАРКІВА В ПРОЦЕСІ ДЕКОМУНІЗАЦІЇ

Miroshnychenko V. V. / Мірошніченко В. В.

ORCID ID: 0000-0002-6785-6351

V. N. Karazin Kharkiv National University,

Kharkiv, Ukraine, Freedom Square, 6, 61022

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,

майдан Свободи, 6, Харків, Україна, 61022

Анотація: У статті аналізується зміна міського топонімічного простору Харкова в процесі декомунізації як відображення специфічної багатошарової локальної історичної пам'яті харків'ян. Чільне місце приділено формуванню локальної історичної пам'яті мешканців міста через призму його історичної специфіки.

Ключові слова: Харків, топонімія, декомунізація, перейменування.

Формування топонімії будь-якого населеного пункту починається з моменту його виникнення. Цей процес є складним та безперервним. Часто він залежить від суспільно-політичної ситуації і несе на собі відбитки різних історичних епох, які проходить у своєму розвитку населений пункт [5].

Україна не є першою країною, яка засудила комуністичний тоталітарний режим та його спадок. Комуністичний режим засуджений у багатьох країнах колишнього соціалістичного табору – Естонії, Латвії, Литві, Чехії, Словаччині, Польщі. В основу концепції декомунізації топонімів було покладено декілька принципів. Основними серед них є: науковість, комплексність, системність, поєднання загальнонаціонального та регіонального підходів, публічність.

У країнах Східної Європи та Балтії після краху тоталітарних комуністичних режимів більшість географічних об'єктів та об'єктів публічного простору були декомунізовані так званим природнім шляхом – без спеціальних законодавчих актів. Проте останнім часом деякі держави Східної Європи почали регулювати зміни топонімів, які містить символіку комуністичного режиму, шляхом ухвалення відповідних законодавчих актів.

Так, наприклад, у 2012 р. в Угорщині прийнято закон, який передбачає, що

з 1 січня 2013 р. муніципалітети, компетенцією яких є зміни національної топонімії, не повинні включати у назви вулиць, площ або державних установ власні імена осіб, що брали участь у встановленні, утвердженні або підтримці тоталітарних політичних систем ХХ століття, або будь-якої організації, яка може безпосередньо бути асоційована з такою системою. Угорська Академія Наук отримала право вибору індивідуальних власних імен, що вважаються прийнятними або небажаними для найменування. Перейменовано велику кількість вулиць, що носили імена комуністів або нацистів, але витримали хвилю перейменувань після падіння комунізму в Угорщині. 1 квітня 2016 р. Сейм Польщі ухвалив декомунізаційний закон «Про заборону поширення комунізму або будь-якої іншої тоталітарної системи через назви громадських будівель, структур та установ». Закон забороняє публічні назви, що уславлюють комунізм, у тому числі «осіб, організацій, подій або дат, що символізують репресивний, авторитарний і несuverенний режим 1944-1989 у Польщі», та встановлює кримінальну відповідальність за будь-яку пропаганду комуністичної діяльності. Закон зобов'язує місцеві органи самоуправління упродовж року вилучити комуністичну символіку із публічного простору [1].

В Україні відмова від офіційного вживання комуністичної топоніміки відбулася після ухвалення Закон України № 317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» (далі – Закон). Важливу роль у процесі «декомунізації» було покладено на Український інститут національної пам'яті та його очільника Володимира В'ятровича [3].

Закон засуджує комуністичний та націонал-соціалістичний (нацистський) тоталітарні режими в Україні, визначає правові основи заборони пропаганди їх символіки та встановлює порядок ліквідації символів комуністичного тоталітарного режиму. Символіка комуністичного тоталітарного режиму, згідно з Законом, включає, зокрема, «назви областей, районів та населених пунктів, у яких використані імена або псевдоніми осіб, які обіймали керівні посади в комуністичній партії (посаду секретаря районного комітету і вище), вищих

органах влади та управління СРСР, УРСР (УСРР), [...] пов'язані з діяльністю комуністичної партії (включаючи партійні з'їзди), річницями Жовтневого перевороту 25 жовтня (7 листопада) 1917 року, встановленням радянської влади на території України або в окремих адміністративно-територіальних одиницях, переслідуванням учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті (крім назв, пов'язаних з опором та вигнанням нацистських окупантів з України або з розвитком української науки та культури)» [4].

З метою виконання покладених на УІНП згідно з Законом повноважень, 8 грудня 2015 р. було створено Експертну комісію у складі співробітників УІНП та залучених фахівців з історії, картографії, лінгвістики тощо. У своїй діяльності Експертна комісія керувалася низкою принципів. У першу чергу, давалися рекомендації повертати населеним пунктам їх історичні некомуністичні назви. У випадках, коли таких назв не існувало (або неможливо було їх встановити), коли історичні назви були немилозвучними (або невідповідними сучасності), або коли ці назви апелювали до російської імперської спадщини, Комісія надавала пропозиції присвоїти нові назви, підібрані за результатом детальніших досліджень і обговорень. До уваги бралися рекомендації краєзнавців, регіональних просвітницьких організацій та ініціативних груп громадян, надіслані на адресу УІНП або оприлюднені в засобах масової інформації [4].

У Харкові на громадських засадах була створена Харківська топонімічна група, що провела інвентаризацію існуючих топонімів та за участі харків'ян вирішила, які саме вулиці потрібно перейменувати, запропонувала нові назви для районів та вулиць Харкова. Таким чином, було перейменовано 7 районів Харкова, 5 станцій метрополітену, 221 вулицю. У більшості випадків були запропоновані географічні та історичні назви.

Одним із методів збереження будь-якої події в народній пам'яті є назва географічних об'єктів на його честь. Яскраво були відображені в топоніміці Харкова Велика Жовтнева соціалістична революція 1917 року і громадянська війна, що послідувала за нею. Природно, що у зв'язку з перемогою більшовиків у 1920–1980-ті роки урбаноніми відбивали лише їхній бік. Після проголошення

незалежності в Україні почали змінювати деякі з більшовицьких топонімів на інші [2].

У 1930-х роках було сформовано вісім з дев'яти адміністративних районів Харкова. З цих дев'яти районів шість мали назви, пов'язані з подіями 1917-1922 років. Це Жовтневий, Ленінський, Орджонікідзевський, Держинський, Сталінський (з 1961 р. – Московський) та Кагановичський (з 1957 р. – Київський). У лютому – травні 2016 р. згідно з розпорядженнями Харківської обласної державної адміністрації назви районів (крім Московського та Київського) набули нових імен [2].

Жовтневий район, найменований на честь «Великої Жовтневої соціалістичної революції» перейменували на Новобаварський.

Ленінський район (найменований на честь революціонера і організатора Комуністичної партії Радянського Союзу, засновник Радянської соціалістичної держави Ілліча (Леніна) Володимира Ульянова) перейменували у Холодногірський район (Холодна гора – історична місцевість в Харкові).

Орджонікідзевський район, найменований на честь Григорія Костянтиновича (Серго) Орджонікідзе, радянського державного і партійного діяча, активного учасника встановлення Радянської влади в Азербайджані, Вірменії, Грузії, члена Політбюро ЦК ВКП (б), перейменувати у Індустріальний район.

Держинський район, названий на честь одного із засновників Всеросійської надзвичайної комісії з боротьби з контрреволюцією і саботажем та організаторів «червоного терору» в Радянській Росії та на захоплених Червоною армією територіях, тепер називається Шевченківським (на честь видатного українського поета Тараса Григоровича Шевченка).

Три інших райони Харкова, назви яких не пов'язані з подіями 1917-1922 рр. теж змінили назви у рамках «закону про декомунізацію». Так, Червонозаводський район було перейменовано на Основ'янський, Комінтернівський район – на Слобідський, Фрунзенському району міський голова намагався зберегти назву зважаючи на те, що син героя Громадянської

війни М. В. Фрунзе – Тимур – Герой Радянського Союзу, уродженець Харкова, але українські націоналісти вважали це непереконливим і за розпорядженням голови облдержадміністрації район став називатися Немишлянським (за назвою річки, що протікає тут).

Годоніми, пов'язані з подіями 1917-1922 рр. відповідно до загальноприйнятої класифікації географічних назв можна поділити на ойконімічні, гідронімічні, меморіальні, фалеронімічні, на честь військових підрозділів та антропонімічні. Сьогодні назвати точну кількість топонімічних об'єктів з цієї тематики дуже складно: ще за радянських часів деякі вулиці, провулки тощо ліквідувалися через відсутність будівель, а в деяких годонімів з різних причин змінювалися назви. Незважаючи на перейменування, пов'язані з декомунізацією, ойконімічні та гідронімічні номінації залишилися на карті Харкова. До ойконімічних урбанонімів належать назви на честь населених пунктів. Так, на згадку про революцію в 1930-ті, 1950-ті рр. з'явилися вулиці Волочаївська, Кронштадтська, Нарвська та ін. Те саме можна сказати про гідроніми. У 1930-х роках. виникли вулиці Балтійська, Сиваська. Вони й досі існують у міській дорожньо-вуличній мережі. Інші урбаноніми були змінені. До фалеронімічних урбанонімів належала вулиця Червоної Зірки, названа на честь одного з перших радянських орденів, нині перейменована на вул. Пильчикова (видатний український вчений, фізик-теоретик, експериментатор, винахідник) Також було замінено всі назви на честь військових підрозділів, які брали участь у революції та Громадянській війні: Крейсера "Аврори" (нині - Петра Тронька, державного та політичного діяча, вченого-історика, Героя України, Почесного громадянина Харкова.), Першої Кінної Армії (Гольбергівська - за прізвищем купця і благодійника Григорія Осиповича Гольдберга), Школи Червоних старших (Новохатська – від прізвища селян Новохатських, що були першими поселенцями цієї вулиці). На карті міста залишилася вулиця Таращанська, названа на честь українського полку [2].

Цікавою є зміна найменувань вулиці Латиських Червоних Стрільців. Цю назву вулиця отримала у 1972 р. на згадку про військовий підрозділ, який

допомагав встановлювати радянську владу на Харківщині. У листопаді 2015 р. міськрада ухвалила рішення назвати годонім "Латиські Стрілки", тобто військової частини царської армії, сформованої в роки Першої світової війни (під час революції частину бійців цієї частини підтримали більшовиків, а частина – білогвардійців). Але українські націоналісти виступили проти, і у травні 2016 р. вулиця стала називатися "Січових Стрільців" на честь військового підрозділу Наддніпрянської Армії УНР.

Частково було змінено меморіальні топоніми. Однак це відбувалося не лише у 2015-2016 рр., а й раніше – навіть у роки радянської влади. Так, у 1922 р. одна з вулиць у центрі Харкова стала називатися Рівності та Братства, у 1927 р. вона отримала ім'я Держинського (а з 1992 р. стала Мироносицькою). Вулиці та провулки Диктатури Пролетаріату та Лютневої Революції увійшли до складу відповідно вулиці та провулка Академіка Павлова (російський та радянський вчений, фізіолог, творець науки про вищу нервову діяльність, фізіологічну школу; лауреат Нобелівської премії з фізіології чи медицини). Більшість змінених урбанонімів відносяться до антропонімічної категорії, тобто названі на честь людей. Умовно їх можна поділити на такі групи: які встановлювали радянську владу в усій країні (наприклад, Леніна, Сталіна, Куйбишева та ін.), в Україні (Артема, Косіора, Петровського та ін.) та безпосередньо в Харкові (Тевелева, Руднева, Минайленка, Слинська та ін.), видатних воєначальників (Блюхера, Якіра, Уборевича та ін.), іноземних революціонерів (Лібкнехта, Люксембург, та ін.), вчених (Павлова, Карпинського, Шліхтера, Ольмінського та ін.) та митців (Кулик та ін.) [2].

У 1990 – 2000-ті рр. з'явилися найменування на честь людей, котрі боролися проти встановлення радянської влади в Україні (Винниченко, Куліш, Курбас, Грушевський, Натієв та ін.). Також можна виділити групу назв вулиць на честь людей, які брали участь у революційних подіях 1917-1922 рр., але вулиці на їхню честь названі за інші заслуги. До цієї групи слід віднести насамперед воєначальників, які командували арміями та фронтами у 1941-1945 роках. у боротьбі з гітлерівськими загарбниками (Жуков, Малиновський, Конєв,

Городовиков та ін.). Сюди ж можна зарахувати, наприклад, українських письменників Василя Блакитного, Володимира Сосюру, Олександра Довженка, які воювали в армії Української Народної Республіки, але згодом прийняли радянську владу.

Топонімічна палітра Харкова, пов'язана з революцією 1917 року та Громадянською війною, значно зменшилася та видозмінилася, але не зникла, повністю відмовитися від історії, пов'язаної з цими подіями неможливо, тому що вона має не тільки загальноросійський, а й національний характер, що має важливе значення в історії України [2].

Загалом, у процесі «декомунізації» було перейменовано 221 вулицю. Найбільше було запропоновано антропонімічних топонімів. Зазначена група годонімів становить 80, або 38% загальної кількості перейменувань й увічніює імена таких груп осіб [7].

1. Діячі культури й мистецтв. Ця група представлена переважно іменами художників, поетів та акторів театру і кіно: вул. Юри Зойфера (австрійський драматург, поет, журналіст єврейського походження, народився у Харкові, вступив в соціал-демократичну партію, став комуністичним пропагандистом), вул. Михайла Петренка (поет харківської школи романтиків, автор віршів «Дивлюся я на небо, та й думку гадаю...», «Взяв би я бандуру...», «Ходить хвиля Осколom...»), які лягли в основу народних пісень), вул. Пестрікова (художник і педагог, працював педагогом у багатьох мистецьких закладах Харкова), вул. Левченка (український живописець-пейзажист, графік, майстер інтер'єрних композицій, жив переважно у Харкові, викладав у Харківській міській школі малювання і живопису, один із засновників та постійний член Харківського товариства любителів мистецтва, експонент Товариства пересувних художніх виставок), вул. Беркоса (російський і український художник грецького походження, жив у Харкові, викладав в харківській школі малювання, за його ініціативою в 1912 році було відкрито Харківське художнє училище, збагачував колекції першого в Україні художньо-промислового музею), вул. Володимира Сосюри (радянський поет та перекладач, журналіст, військовий кореспондент),

вул. Леся Сердюка (український актор театру (героїчного й характерного плану) та кіно, Народний артист СРСР), вул. Врубеля (російський художник, працював практично у всіх видах і жанрах образотворчого мистецтва, неодноразово жив і працював у Харкові), вул. Марка Бернеса (актор кіно, видатний шансоньє, Народний артист РРФСР), вул. Михайла Водяний (артист оперети, театральний режисер, актор кіно, співець, конферансьє, Народний артист СРСР).

2. Політики і громадські активісти: вул. Петра Тронька (державний та політичний діяч, вчений-історик, Герой України, Почесний громадянин Харкова), вул. Багалія (історик, громадський і політичний діяч, член Державної ради від Академії Наук і 9 російських університетів (1906), ректор Харківського університету (1906 – 1910), Харківський міський голова (1914–1917)).

3. Дослідники й науковці. Одна з найбільш широко представлених лексико-семантичних груп, що демонструє численні здобутки харків'ян, зокрема і світового масштабу, у різних сферах наукового знання. Зважаючи на багату історію міста, ця група онімів також вшановує науковців, об'єктом досліджень яких був і сам Харків: вул. Бориса Шрамка (історик та археолог, доктор історичних наук, професор, завдяки розкопкам було уточнено вік міста Харкова, почесний громадянин міста Харкова), вул. Ахієзерів (фізик Олександра Ахієзер та математик Наум Ахієзер, один із засновників Харківського фізико-математичного ліцею № 27), вул. Шалімова (український хірург, один із засновників української хірургічної школи, доктор медичних наук, професор, академік АН Української РСР, Герой Соціалістичної Праці, Герой України, Почесний громадянин міста Харкова), вул. Осиповського (математик і філософ, зайняв місце професора математики в Харківському університеті імені В.Н. Каразіна, що відкривався, взяв активну участь в підготовчих роботах до відкриття університету), вул. Мухачова (російський інженер-технолог, один із основоположників російського паровозобудування, директор Харківського технологічного інституту (1905–1906 та 1910–1917). Протягом 40 років очолював кафедру паровозобудування ХТІ), вул. Михайлика (науковець та автор науково-популярних робіт з історії Харкова і його архітектури), вул.

Михайла Зеленіна (ортопед-травматолог, працював у Харківському університеті завідувачим ортопедичного кабінету, удосконалював знання у першій в Україні ортопедичній лікарні для дітей, очолював відділення секції відновлення та утилізації неповної праці Земського ортопедичного інституту, створив дитячу ортопедичну амбулаторію), вул. Редіна (історик і археолог, професор Харківського університету, один з організаторів і керівників XII Археологічного з'їзду в Харкові, творець етнографічного музею при історико-філологічному товаристві Харківського університету), вул. Лазаревича (український акушер-гінеколог, професор Харківського університету, творець акушерських інструментів) та ін.

4. Спортсмени. Це одна з найменш репрезентованих груп, у якій зафіксовано лише одна назва: вул. Баркалова (ватерполіст, двократний олімпійський чемпіон, заслужений майстер спорту СРСР).

Топоніми антропонімного походження реалізувались за трьома моделями: перша – попередній антропонімний топонім – новий антропонімний топонім; друга – попередній відапелятивний топонім – новий антропонімний топонім; третя – попередній антропонімний топонім – новий топонім, основою якого є загальна назва.

Перша модель: вул. Анрі Барбюса → вул. Юри Зойфера; вул. Артема → вул. Алчевських; в'їзд Івана Кулика → пров. Юрія Кондратюка; вул. Командарма Корка → вул. Леся Сердюка; вул. Красіна → вул. Манізера; вул. Павла Лебедева → вул. В'ячеслава Черновола; пров. Саммеровський → пров. Людмили Гурченко.

Друга модель: пров. Зірковий → пров. Івченка; площа Пролетарська → площа Сергіївська; вул. Радгоспна → вул. Івана Піддубного; пров. Радгоспний → пров. Олександра Бабкіна; вул. Ревкомівська → вул. Семена Кузнеця; вул. Революції → узвіз Куликівський; вул. Червоного Льотчика → вул. Юрія Шевельова; вул. Червонозоряна → вул. Академіка Погорелова.

Третя модель: пров. Артема → пров. Дизайнерський; вул. Бакуліна → пров. Партизанський; вул. Володарського → вул. Семінарська; вул. Галана → вул.

Літературна; вул. Ілліча → пров. Осінній; просп. Леніна → просп. Науки; вул. Ногіна → вул. Волосна; вул. Чубаря → вул. Садова [7].

Чимала група нових харківських топонімів – це повернені історичні назви. Таких вулиць 47, або 22%. Серед них вул. Пантелеймонівська (назва вулиці Бакинських Комісарів до 1936 року, походить від хутора Пантелеймонова, який був відомий з середини VIII ст.), вул. Семінарська (найменування вулиці Володарського до 1922 року, пов'язане з комплексом будівель духовної семінарії, збудованого 1845 році за проектом архітектора А.А. Тона), пров. Черновський та в'їзд Мало-Черновський (найменування провулка та в'їзду Володарського до 1894 року, походить ймовірно - за прізвищем перших поселенців), вул. Дівоча (найменування вулиці Демченко до 1977 року), вул. Різдвяна (назва вулиці Енгельса до 1922 року), вул. Молочна (найменування вулиці Кірова до 1936 року, походить від прізвища родин селян Молошних, що оселились гуртом на цій вулиці), вул. Куликівська (назва вулиці Мельникова до 1922 року, пов'язана з родиною Куликовських, садибне місце Матвія Прокоповича Куликовського, останнього полковника Харківського полку, було розташоване по цій вулиці), вул. Максиміліанівська (найменування вулиці Ольмінського до 1923 року, походить від імені Максиміліана Гельферіха, бельгійського підприємця та мецената, який оселився на цій вулиці) тощо. Однак і тут не обійшлося без суперечностей. Йдеться про вулицю Катерининську (найменування вулиці Примакова до 1963 року). Названо її було, вочевидь, формально на честь святої Катерини, а фактично – на честь цариці, ставлення до якої в Україні неоднозначне [7].

Помітну групу нових топонімів (9%) складають «ідеологічно нейтральні» назви (на кшталт провулків Осіннього, Вербового, Сливового, Макового, вулиці Літературної, Фермерської, Букової, Свободи, проїзду Кедрового, в'їзду Сільського, Затишного), ще 8% нових назв – мікротопоніми та «географічні» (як от Новобаварський проспект, Холодногірська вулиця, Ново-Толкачівський провулок тощо).

Харків – місто, засноване козаками, але перейменували топоніми лише на

честь Дмитра Вишневецького. Його ім'я увічнили одразу у трьох топонімах: вулиці, провулку та проїзду. На цьому маркери козацької доби вичерпуються [7].

Отже, перейменування торкнулися значної частини вулиць міста Харкова. Багатьом вулицям повернені історичні назви, деякі названі на честь нових героїв новітньої української історії, здебільшого трапляються знакові для Харкова імена видатних діячів науки чи культури. Можна констатувати регіоналізацію та деполітизацію міського простору Харкова. Проте, незважаючи на «декомунізацію» народна пам'ять назавжди збереже спогади про трагічні сторінки нашої історії.

Література:

1. Дрогушевська І. Декомунізація топонімії: концепція повернення історичних назв на карту України // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. Харків, 2017. № 26. С. 22-27.

2. Дьякова, Е. В. Революция 1917 года и гражданская война в топонимике Харькова // Література та культура Полісся, 2017. № 87. С. 39-45.

3. Закон України № 317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 26. ст.219.

4. Майоров М. Декомунізація назв населених пунктів та районів України: підстави, процес, підсумки / М. Майоров, Б. Короленко, І. Каретніков // Місто: історія, культура, суспільство. 2017. №1, С. 134-141.

5. Мірошніченко В. В. Інформаційна структура міста Харкова / В. В. Мірошніченко // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. — Х., 2010. — № 909. — С.128—134.

6. Старенький І., Зайшлюк Я. Комунізація та декомунізація топонімів Кам'янця-Подільського // Місто: історія, культура, суспільство. 2017. №1, С. 112-118.

7. Тахтаулова М. Зміни символів чи символічні зміни або декомунізація по-

харківські // Historians. 2016. URL: <http://historians.in.ua/index.php/en/istoriya-i-pamyat-vazhki-pitannya/1870-mariia-takhtaulova-zminysymboliv-chy-symbolichni-zminy-abo-dekomunizatsiia-po-kharkivsky>.

8. Удовенко Л. Урбаноніми антропонімного походження на мапі сучасного Харкова // Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки». 2020. № 30. С. 94-107.

Abstract: *The article analyzes the change in the urban toponymic space of Kharkiv in the process of decommunization as a reflection of the specific multilayered local historical memory of Kharkiv residents. A prominent place is given to the formation of the local historical memory of the city's residents through the prism of its historical specificity.*

Keywords: *Kharkiv, toponymy, decommunization, renaming.*

CONTENTS

Security systems in the modern world

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-055> 3

SOCIAL INSURANCE AS A TOOL FOR REDUCING OCCUPATIONAL INJURIES IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE

Hordiichuk L. M., Salamakha I. Yu.

Development of transport and transportation systems

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-006> 9

CURRENT STATE AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF TIMBER EXPORT CARGO FLOW FROM UKRAINIAN PORTS

Kravchenko O.A., Borovyk S.S., Steba A.A., Shibaev O.G.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-008> 18

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF OPTIMIZING THE INTERACTION OF TRANSPORT MODES BASED ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Popova Y., Ukrainskyi Y.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-015> 28

ANALYSIS OF THE CAUSES OF SHIP ACCIDENTS WHILE NAVIGATING IN AREAS WHERE THERE ARE RESTRICTIONS IN THE SHIP'S AIR DRAFT

Bychkovskyy Y.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-135> 35

IMPACT OF A DECENTRALIZED COMMUNICATION MODEL ON THE EFFICIENCY OF LOGISTICS OPERATIONS

Horbunkov M.

Architecture and construction

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-080> 45

ARCHITECTURAL DECOR AS A LANGUAGE: AUTHENTICITY AND THE ETHICS OF PRESERVING CULTURAL FORM BASED ON THE PLASTICITY OF WOODEN ORNAMENT TRADITIONS IN BOYKO HERITAGE

Pisyo S. Ya., Marusyak V. S.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-091> 52

STUDY OF THE FEATURES OF THE WORK OF A SHEET MESH WALL WITH BUTTRESSES IN THE DESIGN OF AN ARTIFICIAL ISLAND

Slobodianyuk H. V., Dalekyi M.I.

Art history and culture

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-069> 66

THE SIGNIFICANCE OF AFFECT AND MUSICAL RHETORIC IN
THE INTERPRETATION OF BAROQUE WORKS ON THE BAYAN

Zhelizko A.B.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-128> 78

THE SKILL OF IMPROVISATION AS THE BASIS OF A LIVE
ACTING PRESENCE

Kotyk I.

History

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-028> 91

ICON COLLECTIONS OF THE CHURCH-ARCHAEOLOGICAL
MUSEUM AT THE KYIV THEOLOGICAL ACADEMY
(1872 – 1919)

Kravchenko I.A.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-049> 114

TRADITIONAL TOLOKA IN THE FOLK CALENDAR OF
UKRAINIANS OF EASTERN BOIKOVSHCHINA:
ECONOMIC AND AGRICULTURAL ASPECT

Boian-Hladka S.P., Klishch O.L.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-081> 120

COURT PRECEDENTS IN VETERANS' CASES: HISTORICAL
BACKGROUND AND CURRENT PRACTICES OF COURTS
IN THE UNITED STATES

*Vygovsky M.Y., Dotsenko, V.O.
Zholob M.P., Fedinskyi O.M.*

Tourism and recreation

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-042> 166

MUSEUM SPACES AS A SEGMENT OF THE CULTURAL
LANDSCAPE OF TOURIST DESTINATIONS: THE
COUNTRY STUDIES DIMENSION

Melnyk N., Yerko I., Kacharovskiy R.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-076> 176

DIRECTIONS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE
HOTEL BUSINESS

Skrynnik V. I., Moroz S.E., Kalashnyk O.V.

Agriculture, forestry, fishery and water management

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-001> 194

ASSESSMENT OF THE IMPACT OF TECHNOLOGIES FOR GROWING PERENNIAL GRASSES AND PERENNIAL PLANTATIONS USING ORGANIC TECHNOLOGY ON THE ORGANIC CARBON CONTENT AND BIOLOGICAL ACTIVITY OF DARK GRAY PODZOLIZED SOIL

Laslo O.O., Marinich L.G.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-003> 206

EFFECTIVENESS OF BIOSTIMULANTS IN IMPROVING GERMINATION, GERMINATION ENERGY AND INCREASING SOYBEAN BIOMASS

Laslo O.O., Kozhushko K.S.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-011> 217

IMPACT OF MAIN TILLAGE AND FERTILIZER SYSTEMS ON THE YIELD OF CORN GRAIN AND ITS QUALITY

Olepir R.V., Laslo O.O., Voropin M.S., Barilo A.V.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-025> 227

APPLICATION OF BIOPRODUCTS AND COMPLEX FERTILIZERS IN THE TECHNOLOGY OF GROWING AGRICULTURAL CROPS

Olepir R.V., Laslo O.O., Voropin P.O.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-034> 235

EQUATION OF MOTION OF FLOWS WITH SUSPENDED PARTICLES

Hnativ I.R.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-053> 242

PROTEIN SECURITY IN ANIMAL HUSBANDRY: CHALLENGES OF WAR AND SOLUTIONS

Pozniakovskiy Yu., Kurylenko Yu., Gutyj B., Sychov M., Ilchuk I., Osadcha Yu., Holubieva T., Borshchenko L., Boiarchuk S.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-099> 251

HOST PLANTS OF THE CITRUS FLATID PLANTHOPPER IN THE ARBORETUM NAMED AFTER B. F. OSTAPENKO (UKRAINE)

Vasylieva Yu. V., Lezhenina I. P.

Geology, geophysics and geodesy

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-129> 262

RELATIONSHIP BETWEEN METEOROLOGICAL CONDITION PARAMETERS AND SEISMOTECTONICAL PROCESSES IN SEISMOGENERATING REGIONS

Ignatyshyn V.V., Malytsky D.V., Izhak T.Y., Molnar D.S.S., Rats A.Y., Ignatyshyn A.V., Ignatyshyn M.B.

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj34-02-101>

277

**CHANGES IN THE URBAN TOPONYMIC SPACE OF KHARKIV
IN THE PROCESS OF DECOMMUNISATION**

Miroshnychenko V. V.

Scientific publication

International periodic scientific journal

Scientific World Journal

Issue №34

Part 2

November 2025

Indexed in
INDEX COPERNICUS
high impact factor (ICV: 73)

Articles published in the author's edition

*Academy of Economics named after D.A. Tsenov
Bulgaria jointly with SWorld*

Signed: November 30, 2025

e-mail: editor@sworldjournal.com

site: www.sworldjournal.com

www.sworldjournal.com

www.sworldjournal.com